

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Vóór de opheffing van de productschappen met ingang van 1 januari 2015, werd het Diergezondheidsfonds (DGF) gevuld door het ministerie van Economische Zaken, subsidies van de Europese Unie en door de veehouderij via productschapsheffingen. De productschappen beschikten dankzij die heffing over reserves ten behoeve van de bestrijding en preventie van besmettelijke dierziekten. Door de opheffing van de productschappen ontstond de vraag, hoe het aandeel in de kosten dat door de veehouders wordt gedragen vanaf 2015 kon worden geregeld. Er is gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd) biedt om een heffing in te stellen voor het houden van dieren. Dit heffingstelsel voldoet echter op diverse punten niet aan de huidige wensen.

2. Wie zijn betrokken?

Het ministerie van Economische Zaken heeft samen met de vertegenwoordigers van de betrokken sectoren een nieuw convenant financiering bestrijding besmettelijke dierziekten 2015-2019 afgesloten. Hierin zijn financiële afspraken vastgelegd over de bijdrage van de sectoren en de bijdrage van de minister van Economische Zaken.

Bij de invulling van die afspraken zijn de volgende partijen betrokken:

Vereniging ZuivelNL, Stichting brancheorganisatie kalversector (SBK), LTO vakgroep vleesvee, Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV), stichting AVINED en namens de schapen- en geitensector LTO (vakgroepen schapenhouderij en melkgeiten) en het platform kleinschalige schapen- en geitenhouders (KSG).

Bij de uitvoering zijn de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) en de Nederlandse voedsel en warenautoriteit (NVWA) betrokken.

3. Wat is het probleem?

Het heffingsstelsel van de Gwwd bestaat al 15 jaar maar is in de praktijk nooit toegepast omdat afspraken met de productschappen werden gemaakt. Met de productschapsheffing werd de bijdrage van de sector voor het DGF bijeen gebracht. Door de opheffing van de PBO is een heffing op basis van de Gwwd momenteel de enige mogelijkheid om de sectoren bij te laten dragen aan het DGF. In het huidige Gwwd-heffingsstelsel wordt uitgegaan van vooraf heffen met een vast (relatief hoog) tarief in de veronderstelling dat dat voldoende zal zijn voor de dekking van de kosten in een periode van 3 jaar. In dit stelsel gelden tarieven tenminste drie jaar waarna ze kunnen worden aangepast. Als de uitgaven hoger zijn dan de opbrengsten van de heffingen kan het verschil slechts gedeeltelijk in de nieuwe tarieven worden meegerekend. In dit systeem moet een keuze worden gemaakt waarbij óf vooraf veel geld uit de sector wordt onttrokken waardoor de bedrijven in de betrokken sectoren niet kunnen investeren óf EZ een groot financieel risico loopt omdat niet alle uitgaven van het DGF die volgens het convenant ten laste behoren te komen van de veehouders, kunnen worden teruggehaald.

4. Wat is het doel?

Het uitgangspunt van het nieuwe heffingstelsel is dat het Diergezondheidsfonds gevoed blijft worden vanuit de begroting van het Ministerie van Economische Zaken, vanuit bijdragen van de Europese Unie én vanuit de heffingsbijdragen van het betrokken bedrijfsleven. Het doel van de diergezondheidsheffing is om een zo goed mogelijke afstemming tussen de uitgaven van het diergezondheidsfonds en de opbrengst van de heffingen te bereiken. Welke uitgaven of welk deel van de uitgaven voor rekening van de sectoren komen staat in het convenant.

De diergezondheidsheffingen moeten per sector/diersoort een bedrag opleveren dat in elke geval de uitgaven van het DGF dekt. Elke sector draagt bij aan de uitgaven van het DGF tot aan het afgesproken plafondbedrag.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

EZ is verantwoordelijk voor dierziektebestrijding en -preventie. Daar zijn kosten aan verbonden. Deze kosten worden uit het DGF betaald. De veehouders hebben profijt van de genomen maatregelen voor preventie en bestrijding van dierziekten.

6. Wat is het beste instrument?

Het instrument heffing blijft in principe gelijk, de bijdragen van de sectoren worden, net zoals afgelopen 15 jaar, door middel van heffingen geïnd. Met de aanpassingen in de systematiek kan sneller worden ingespeeld op fluctuaties in de uitgaven van het DGF als gevolg van kostenwijzigingen of dierziekte uitbraken. Met het nieuwe systeem kan jaarlijks het tarief worden gewijzigd. Uitgaven worden volledig en zo snel mogelijk in de nieuwe tarieven verwerkt, tot aan de plafondbedragen die gelden voor de periode van vijf jaar waarin de uitgaven zijn gedaan. Tevens wordt in het nieuwe tarief ook rekening gehouden met de opbouw van een crisisreserve per diersoort. Als de uitgaven achteraf hoger blijken te zijn geweest dan vooraf begroot, kunnen deze uit de opgebouwde crisisreserve gefinancierd worden en schiet de minister van Economische Zaken de rest voor. Deze voorgesloten kosten en aanvullingen van de reserves worden zo spoedig mogelijk, maar binnen drie jaar, verwerkt in de nieuwe heffingstarieven. Als deze kosten heel hoog zijn kan dit gespreid over een periode van 8 jaar in de tarieven verwerkt worden. Het plafondbedrag wordt zodanig vastgesteld dat er een redelijk evenwicht is tussen de maximale bijdrage van de sectoren en het risico op een uitbraak. Bij de vaststelling van het plafondbedrag wordt namelijk rekening gehouden met het risico op uitbraken van dierziekten in een bepaalde sector en met de financiële draagkracht van die sector.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Voor de burgers en het milieu heeft deze wijziging geen gevolgen. De gevolgen voor de overheid, bestaan eruit dat het beslag op de begroting als gevolg van het voorschieten van de uitgaven van het DGF voor zover die voor rekening van het bedrijfsleven behoren te komen, zal worden gedempt. Door de nieuwe systematiek van heffen is de aanpassing van het heffingstarief flexibeler geworden. Dit zal over de langere termijn gunstig zijn voor het bedrijfsleven omdat in de nieuwe systematiek, de tarieven jaarlijks kunnen worden aangepast en kosten kunnen worden uitgesmeerd over meerdere jaren. Dit draagt bij aan een stabiel ondernemersklimaat.